

De sendte en dame - og en genert pudel

Journalist og forfatter Lise Nørgaard har haft et langt liv med hunde. Det er der kommet adskillige bøger og én enkelt udstilling ud af

Af journalist Sten Søndergaard - Hunden 09.03.1997

En eneste gang har Lise Nørgaard været på udstilling med sin egen hund. Det var på højskolehjemmet i Roskilde, det var i 1958, men Lise Nørgaard husker begivenheden, som var det i går:

- Det var ikke vellykket.

Så er det sagt.

Egentlig var det heller ikke Lise Nørgaards egen idé. Men hendes redaktør på Politiken syntes, at hundeudstillingen var en fint emne til en artikel i søndagsavisen, og så måtte hun afsted med sin pudel.

- Ja, jeg sad jo der i en bås på højskolehjemmet. Og så stod der "Lovende unghund, skønne øjne, smuk pels." Folk var ved at dø af grin, når de gik forbi, for hvor var hunden henne? Den sad inde under min frakke hele tiden, og hvis jeg gik fra den for at tage en kop kaffe, så skreg den, så folk troede, at det var Baskervilles hund, der var kommet ind på udstillingen. Nej, det var ikke vellykket, gentager Lise Nørgaard.

Morsomt må det have været, for nu, næsten 40 år efter, kan Lise Nørgaard stadig le ad oplevelsen i Roskilde.

- Lydighedstræning har jeg aldrig gået til. Mine hunde er blevet lydige af sig selv. Mine første tre pudler, for eksempel, de gik som i en usynlig snor ved siden af mig, uanset om der kom en kat eller ej. Det var meget lydige eller tilpassede hunde, kan man sige, og jeg har aldrig skældt dem ud. De syntes bare, at vi havde det trygt og godt sammen, fortæller Lise Nørgaard og peger med en håndbevægelse hen mod sin nuværende hund, den franske bulldog Viffer. Den småsnorker ved siden af hende i sofahjørnet i den store dagligstue:

- Men denne her, er meget glad for katte. Ser den en kat eller nogen, den kender og kan lide på den anden side af vejen, så kunne den nemt finde på at løbe over uden tanke på fremtiden. Og der er en genbo, som har høns. Det er også meget interessant ....

Så når Lise Nørgaard går tur i omegnen i Virum, er Viffer i snor.

- Jeg vil jo nødig miste hunden, som hun siger.

Mod og mandshjerte

- Viffer er jo en tyrehund. Den har godt nok aldrig været i Camargue i Sydfrankrig, hvor dens frænder løber rundt og passer på tyrene. Men den ved godt, hvordan man gør. Vil tyren bryde ud af flokken, så løber hunden ind under tyren og tager fat i de ædlere dele, fortæller Lise Nørgaard. Men mod skal der til. En fransk bulldog er langt fra nogen stor hund, og mange af de tyre i Camargue, Lise Nørgaard taler om, er faktisk kamptyre, opdrættet til arenaerne i Arles og de mindre byer nær den spanske grænse.

- Vi oplever det også med større hunde. Min bror havde en stor, ondsindet boxer. Den var så barsk over for andre tævehunde, at min datters schæfer af sig selv satte sig og gav pote for at

slippe for at komme ind til den. Den øvrige families labradorer og golden retrievere ville heller ikke ind til den. Så da Viffer dér var blevet anskaffet og var omkring et år, sagde de allesammen: Du kan da ikke tage den stakkels lille hund med ind, boxeren er så ondskabsfuld i dag.

- Jeg gik nu ind med Viffer alligevel, og boxeren kom jo også farende. Den lignede noget fra en tegnefilm, så gal så den ud. Viffer stod der bare og sagde: "Var der noget?" og pludselig røg Viffer ind under boxeren og nappede den i patterne. Så ud igen og der stod Viffer så og ventede og sagde: "Kom bare an!"

Den store hund tog turen tre gange for at anfælde den lille, men da det mislykkedes hver gang, gik boxeren hen i sin kurv og lod som om ..... tralala. Den ville ikke tabe ansigt. Men hver gang vi er kommet der siden, har hundene leget så godt sammen, fortæller Lise Nørgaard.

Miljøskadet

Hun erkender, at hun er miljøskadet på den måde, at der stort set altid har været hunde omkring hende.

- Mine forældre havde en kongerække af hunde. Ja, måske ikke forfærdeligt mange, for de levede længe allesammen. Den første var en stor køter, som det hed, der kom spadserende sammen med soldaterne. Den hed Thor og min far købte den af soldaterne for en kasse cigarer. Alligevel gik den med på efterårsmanøvrerne hvert år og kom hjem igen, træt, men lykkelig, husker Lise Nørgaard, som har skrevet om episoden i sine erindringer.

Derefter var Lise Nørgaards mor bidt af schæfere i en periode, men de bed så også andre mennesker, og det var ikke så godt. Derefter havde moderen silkepudel, inden hun gik over til de franske bulldogger, hvoraf hun havde to.

- De hed begge Viffer, for den ene afløste den anden. Og derfor hedder denne her også Viffer, fortæller Lise Nørgaard og føjer til: - Den er altså døbt Leibøll's Felicia, men det passer ikke på den.

- Der har altid været en hund i min familie. Mine børn har hunde og min søsters børn har også hunde. Der har altid været en hund, der hed Puk og én, der hed Viffer. Min første pudel hed nemlig Puk og så veksler vi sådan. Men en fransk bulldog skal selvfølgelig hedde Viffer. Den her var faktisk syv måneder, da vi hentede den. Alle mine hunde er blevet 16 - 17 år, så jeg regnede med at mine hunde blev gamle, men så døde kongepudlen, da den var godt 11 år gammel. Den blev opereret for sprængt milt, men døde, fordi den ikke kunne oparbejde røde blodlegemer, selv om den fik blodtransfusion fra samtlige hunde i Virum, tror jeg. Til sidst måtte vi opgive og det var forfærdeligt. Også meget frustrerende, for jeg kunne ikke løfte hunden, da den havde brug for det. Derfor bestemte jeg, at næste gang ville jeg have en lille hund.

Tomt i huset

Lise Nørgaard hører til de mennesker, der ikke kan eller vil leve uden hund:

- Jeg kan ikke lide at komme hjem til et hus, hvor der ikke er én, der elsker mig ubetinget. Og det er rart, at man hele tiden har et levende væsen om sig. Derfor synes jeg, at det er forfærdeligt synd for ældre mennesker, der har været vant til at have hund, at de pludseligt skal undvære på grund af idiotiske forbud i boligselskaber og lignende steder. Ældre mennesker, der er mobile, er de bedste hundeejere, der findes. De tvinges jo til at motionere. Jeg selv kunne jo nemt ende som en fed, doven kælling, hvis den der lille hund ikke sad og kiggede på mig hver dag, når jeg er færdig med arbejdet.

- Nå, men jeg kom altså hjem fra en vinterferie og der var ingen hund i huset. Så ringede jeg til kennelklubben og de gav mig en adresse i Jylland. Dér havde de dog kun hanhunde, og jeg har bedre forstand på at have hunhunde, så den flinke mand satte mig i forbindelse med den her kennel, hvor Viffer var, fortæller Lise Nørgaard.

Egentlig var hvalpen taget fra til avl, og opdrætteren havde besluttet sig for ikke at avertere hunden til salg. Kun hvis der kom den helt rigtige køber, ville de sælge.

- Opdrætteren kendte mig imidlertid fra mine hundeskriverier og lovede, at jeg kunne købe hunden, hvis den kunne lide mig. Og det tør nok siges. Da min søster og jeg nåede til kennelen i Jylland, så var der moderen og bedstemoderen og oldemoderen og faderen, der var en pragtfuld præmiehund fra Tyskland. Og så hvalpen dér, beretter Lise Nørgaard med en kærligt sideblik. Viffer strækker sig og kvitterer med en brummen.

- De var allesammen helt tossede med både min søster og jeg. Vi er altså hundemennesker, konstaterer Lise Nørgaard.

Villa-vovsekulturen

Du tror ikke, at hunden for mange danskere er en slags socialt signal, man ønsker at sende til sin omverden?

- Nej, jeg vil nok sige, at hele villa-vovsekulturen kan være positiv. Men der er sandelig også mange mennesker, der anskaffer hund uden tanker på, hvad det kræver at have hund. De regner med, at en hund bare er noget, man stuver lidt madrester i engang imellem og så skal den ellers passe sig selv. Det er lidt ligesom folk, der anskaffer sig spædbørn uden omtanke. De er ikke klar over, at en hvalp er til en masse ulejlighed og at hunden har krav på at få sin mad og sin pleje til tiden. Den forventer, at dens herre kommer hjem til den i ordentlig tid, mener Lise Nørgaard. Efter hendes mening er manglen på moral og omtanke nok hovedårsagen til de mange aflivninger i utide. Hun udtrykker det meget kontant:

- Det er jo, fordi folk er nogle svin. Sådanne mennesker bør man vise sin foragt. Jeg har jo ofte mødt mennesker, der siger: "Ih, hvor er De altså heldig med deres hunde. Jamen ih, har De stadigvæk den hund. Ja, vi er jo altid så uheldige med vores. Den første blev kørt over, den anden måtte "herfra", fordi den var efter børnene....." Og én ting er helt sikker, nemlig at børnene først har været efter hunden. Så var der det ene og det andet, og så klagede naboerne. Jamen, det er jo fordi hunden ikke bliver passet og derfor står dér og skriger om hjælp.

Børn og hunde

Kan vi fortælle folk det her på en effektiv måde?

- Ja, det synes jeg nok, jeg gør i min bog "En hund i huset". Jeg er selvfølgelig en stor tilhænger af ansvarlige hundemennesker. De næstbedste er de, der ærligt siger: "Jeg bryder mig ikke om hunde." Eller "Jeg har ikke tid til at have hund, og derfor lader jeg være med at anskaffe én", siger hun og advarer mod, at familien anskaffer sig hund som en julegave til børnene. Alt for ofte ender det med, at hunden ikke bliver passet ordentligt.

- Men selvfølgelig er der også mennesker, der elsker deres hund ligeså hæmningsløst, som hunden elsker dem. De findes også i børnefamilier. Somme tider kommer der børn hen til mig og spørger klogt, om de må klappe hunden. Med det havkatteansigt kan Viffer jo nok se lidt barsk ud. Så fortæller jeg dem, at hunden elsker at blive klappet og at de er dygtige, fordi de spørger, fortæller Lise Nørgaard. Og så kommer pointen:

- "Ja, men jeg har også selv hund derhjemme", siger barnet så, og man kan klart se, at de børn er vant til at omgås en hund. Det er sundt at lade børn vokse op sammen med en hund. Det skal ikke være noget, der pludselig kommer ind, når man har fået alt det andet.

- Jeg havde selv hund, inden jeg fik børn. Det samme havde min søster og generelt har det været almindeligt i min familie, tilføjer Lise Nørgaard

Var det almindeligt i din barndom i Roskilde, at folk havde hund?

- Nej, når jeg tænker tilbage på mine forældres tid, så var der to ting, folk ikke havde. De havde ikke så mange bogreoler som i vores hjem, og de havde heller ikke hund. Dengang var hund kun

noget man havde, hvis man ikke kunne undvære den, hvorimod man fik en masse børn, som man muligvis godt kunne have undværet.

Grisehandlerens Kvik

- Ofte var det jo sådan dengang, at hunden havde en bestemt opgave. Slagteren havde to store blodhunde gående inde ved lagrene som vagthunde. På landet var der både vagthunde og jagthunde, og ligesom der var katte på min faders lager, var der rottehunde på landet. Sådan en lille terrierblanding, der fór ud og ind ad døren. Det var nyttehunde.

I TV-serien Matador lægger du sådan en hund ind, nemlig grisehandler Oluf Larsens Kvik. Den kan et trick med at lade godbidde ligge, fordi "det er en tysker". Hvordan fandt du på det?

- Det var faktisk min morfader, der lærte mig det. Han var en gammel sønderjyde, der aldrig tilgav dem 1864, tyskerne. Så den kunst med tyskeren har alle vore hunde kunnet, og jeg må sige, at vi genoptog den under besættelsen. Jeg har ofte siddet på en restaurant, hvor der har siddet tyskere ved et andet bord. Så har jeg lagt godbidde ned og sagt med lav stemme "Det er en tysker". Så sad hunden der med mundvandet løbende, indtil den fik at vide, at "Det er en dansker". De nærmeste danskere var selvfølgelig ved at dø af grin og tyskerne sad og sagde: "Hvor er det dog en sød hund." Kunsten kan jo også varieres. Man kan jo bruge Saddam Hussein i vore dage, for eksempel, ler Lise Nørgaard.

Men egentlig vil hun hellere lade hunden være i fred og leve på sine egne betingelser:

- Nu grisehandlerens hund. Den blev afsindig populær, og engang jeg var oppe i Måløvhallen og havde talt til de vestsjællandske landhusmødre, rejste en dame sig efter foredraget, puffede formanden til side og gik på talerstolen og sagde: "Lise Nørgaard. Jeg vil gerne takke dig, for i vores hjem har vi altid haft foxterrier. Vi har måttet trygle og tigge folk om at tage hvalpene gratis, men nu får vi 3.000 kroner stykket. Og så er det endda 20 år siden.

Det ender jo trist med Kvik, der en dag ligger død der på jernbanehotellet?

- Ja, ja, men der kommer jo en ny Kvik. Der er livets gang. I øvrigt var det den samme Kvik, der kom anden gang.

Hvordan fik I den til at ligge så pænt død?

- Den fik en sprøjte, og den så edderbugme også død ud. Nu griner folk nok af mig, når jeg fotæller, at når jeg sidder og ser den episode den dag i dag, kan jeg godt give mig til at græde lidt over det med Kvik. "Der hund ist tot", som tyskerne siger, husker Lise Nørgaard og pudser sin næse.

- Jeg glemmer helt, at det er mig selv, som har skrevet handlingen.

Hver film sin hund

- Da jeg lavede en film med Dirch Passer engang og sad med instruktøren Henning Ørnbak, siger han til mig: "Ved du hvad, jeg har lagt mærke til, at ligegyldigt, hvad du laver, så er der en hund med." Jeg havde aldrig tænkt over det før, men det er fuldstændigt rigtigt. Det har noget at gøre med, at hvis man er hundemenneske som mig, så lærer man også at bedømme og karakterisere sine medmennesker gennem deres forhold til hunde. Også ved deres forhold til dyr i almindelighed, men først og fremmest hunde, siger Lise Nørgaard.

Bankdirektørfruen Maude Varnæs i Matador-serien er et eksempel:

- Maude afviser oprindeligt en fin hund, som børnene gerne vil have. Men i slutningen af serien har hun ændret sig, og det viser jeg ved at lade hende acceptere denne guddommelige køter, som tyskerne har efterladt sig. Hendes sind er opblødt og så får denne køter lov at ligge i de fine silkesofaer.

Men selv om Lise Nørgaard hele livet har haft et tæt forhold til sine hunde, glemmer hun aldrig, at det er et dyr, ikke et menneske.

- Det er forfærdeligt, når et menneske ikke længere kan skelne mellem om man har en hund eller man har en ægtefælle, for eksempel, eller børn. Man kan ikke tillægge en hund et menneskes egenskaber. En hund er en hund, og man skal respektere den som sådan. Man skal også respektere sin gamle, trætte hund, så man griber ind på det tidspunkt, hvor man virkelig krænker dens værdighed ved at lade den leve videre. Men jeg kan da huske de gamle Viffere og hvordan jeg bare har ønsket, at de måtte ligge og være døde i deres kurv om morgenen, så jeg slap for beslutningen. Men man skal ikke bare tænke på sig selv. Når man græder over en hund, græder man også over den tid, der er gået, mens man havde den hund.

Til en ramme:

Flot kvalitet i bidragene til jubilæumskonkurrencen

Lise Nørgaard var en af dommerne i Dansk Kennel Klubs jubilæumskonkurrence, der blev afgjort for nylig. Hun var positivt overrasket over kvaliteten i de indsendte bidrag:

- Jeg syntes, at niveauet var flot. Der var virkelig noget at vælge imellem, og opgaven som dommer var slet ikke så let. Der var nedlagt megen kærlighed til hunde, og man sporede megen kontakt mellem hunde og mennesker i de forskellige bidrag. Uanset, om det var noveller, tegninger eller fotografier.

Lise Nørgaard lægger ikke skjul på, at hun syntes bedst om de bidrag, der handler om, hvordan et menneske påvirkes og får ændret holdninger eller tilværelse gennem kontakten med en hund.

- Der var også mange gode fotos, og det var så lykkeligt, at de var jævnt spredt ud over landet. Som dommere tog vi os ikke af, hvorfra bidragene kom, men da først vi havde valgt, opdagede vi, at der var en vældig bredde i vores valg. Så interessen for konkurrencen har været udmærket fordelt over hele landet, og det er da lykkeligt for kennelklubben, siger Lise Nørgaard.

Til en anden ramme:

Altid hundemenneske - også som forfatter

Lise Nørgaard er særdeles glad for hunde, og det kommer klart til udtryk i hendes forfatterskab, der ofte har hunde som hovedemne eller hvor hunde spiller en vigtig rolle. Det samme gælder jo også hendes film. og tv-manuskripter, der ikke ville have været det samme uden de firbenede venner.

Af hendes forfatterskab vil hundeejere kunne få speciel glæde af:

Sorte syvlinger 1961

En hund i huset 1985

Syv små hunde 1991

Den sidste rummer den oprindelige historie fra "Syv små syvlinger" samt fortsættelsen om, hvordan det gik de syv pudelhvalpe.

Desuden rummer Lise Nørgaards erindringsbøger "Kun en pige" og "De sendte en dame" gode historier om de hunde, der har sat deres kraftige poteaftryk på forfatterens liv.

Billedtekster:

Fotograf:	Dato:	Tekst:
Erik Petersen	April 1959	Billedet fra Lise Nørgaards første og sidste optræden som hundeudstiller findes desværre ikke længere i Politikens arkiver. Men her er et foto fra 1959 af den generte pudel, et år efter den traumatiske oplevelse på Højskolehjemmet i Roskilde. (Foto: Erik Petersen)
Erik Petersen (2 stk)	13.01.81	Lise Nørgaard kan ikke leve uden hunde - og hun viser det tydeligt. Her er hun i 1981 i hjemmet i Virum med kongepudlen Puk. Alle Lise Nørgaards hunde har heddet Puk eller Viffer - denne er Puk 4. (Foto: Erik Petersen)
Geert Bardrum (dias)		Lise Nørgaard og kongepudlen Puk hygger sig ved svømmebassinet i haven i Virum. (Foto: Geert Bardrum)
Erik Gleie	30.10.91	Da Lise Nørgaard i 1991 præsenterede sin nye hundebog "Syv små hunde og deres skæbne" mente hendes franske bulldog Viffer, at den naturligvis hørte til i forgrunden. (Foto: Erik Gleie)
Jørgen Sperling	08.01.93	Den franske bulldog Viffer kan godt se lidt barsk ud med det havkatteansigt, men der er ingen grund til nervøsitet, siger Lise Nørgaard. Den elsker at blive klappet. (Foto: Jørgen Sperling)
Peer Pedersen	07.07.95	Verdens bedste sted at være: Franske Viffer sammen med mor, forfatteren og journalisten Lise Nørgaard, oppe i sofaen hjemme i Virum. Lise Nørgaard lægger da heller ikke skjul på, hvem der er herre i huset: Der er Viffer, naturligvis. (Foto: Peer Pedersen)